

на лізингодавцеві, ним же здійснюється його страхування, ремонт і обслуговування.

При оперативному лізингу зростає ризик лізингодавця по відшкодуванню високої залишкової вартості об'єкта лізингу при відсутності попиту на нього. У зв'язку з цим, на теперішньому етапі розвитку лізингового бізнесу в нашій країні інтересам лізингодавців більшою мірою відповідає передача майна на строки, близькі до періоду повної амортизації з подальшим його викупом за залишковою вартістю, тобто фінансовий лізинг.

Список використаних джерел

1. Закон України про лізинг від 16.12.1997 р. № 723/97—ВР.
2. *Андрійчук В. Г.* Економіка аграрних підприємств: Підручник. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2002. — 624 с.
3. *Ярославский А.* Сельское хозяйство рассчитывает на развитие лизинга // Финансовые услуги. — 2002. — № 5—6. — С. 20—25.

О. А. Зволінська, магістрант
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
(науковий керівник: Трохименко Л. М.,
канд. екон. наук, доцент)

ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Продуктивність праці є однією з найважливіших економічних категорій, в якій найбільш повно відображається ефективність суспільного виробництва. Тут акумулюється в тісному поєднанні ефективність використання робочої сили, земельних, матеріально-технічних і фінансових ресурсів. Підвищення продуктивності праці належить до вирішальних умов розвитку аграрного виробництва і, на цій основі, забезпечення значного поліпшення матеріального добробуту українського народу, здійснення соціальних перетворень на селі. У зв'язку з важливістю проблеми як у теоретико-методологічному, так і в практичному значенні вона тривалий період була і нині залишається предметом досліджень ряду науково-дослідних установ, багатьох учених-економістів. Незва-

жаючи на численні вітчизняні і зарубіжні масштабні дослідження, окремі аспекти проблеми продуктивності праці в сільськогосподарському виробництві потребують уточнень та удосконалення методики розрахунків деяких показників, що зумовлюється особливостями нинішнього перехідного періоду розвитку галузі, а також дефіцитом статистико-економічної інформації. Виникає необхідність розширення і поглиблення досліджень теоретико-методологічних положень та методичних підходів підвищення ефективності суспільного виробництва в аграрному секторі економіки.

Особливого значення набуває зростання продуктивності праці в сільському господарстві на сучасному етапі подолання кризового стану в галузі, нарощування виробництва конкурентоспроможної продукції, забезпечення продовольчої безпеки країни.

Тому глибокий економічний аналіз тенденцій розвитку продуктивності праці, впливу окремих чинників на її рівень при переході до ринкової економіки, обґрунтування основних мотивів, які стимулюють працівників до ефективної діяльності в аграрних формуваннях ринкового типу з урахуванням регіональних умов, розробки методичних підходів визначення ефективності праці, потребують подальшого ґрунтовного дослідження цієї важливої проблеми, що вказує на актуальність теми дослідження, її теоретико-методологічну і практичну спрямованість.

Узагальнюючим показником ефективності використання робочої сили є продуктивність праці, що, як і всі показники ефективності, характеризує співвідношення результатів та витрат, у даному випадку — витрат праці та її результатів.

Продуктивність праці показує співвідношення обсягу вироблених матеріальних або нематеріальних благ та кількості затраченої на це праці. Тобто зростання продуктивності праці означає збільшення обсягу вироблених благ без збільшення трудових затрат.

Кожне підприємство характеризується певним рівнем продуктивності праці, який може зростати або знижуватися під дією різноманітних чинників. Підвищення продуктивності праці є безперечною умовою прогресу і розвитку виробництва.

Цілеспрямоване управління продуктивністю праці, розробка конкретних програм ефективнішого використання трудового потенціалу підприємства потребують класифікації чинників її динаміки. З огляду на можливості впливу на діяльність підприємства всі чинники зростання продуктивності праці поділяють на дві узагальнюючі групи — зовнішні та внутрішні.

До групи зовнішніх чинників належать ті, що об'єктивно перебувають поза контролем окремого підприємства (тобто чинники загальнодержавні та загальноекономічні — законодавство, політика і стратегія, ринкова інфраструктура, макроструктури, структурні зрушення в суспільстві, природні ресурси), а до внутрішніх — ті, на які підприємство може безпосередньо впливати (вид продукції, технологія та обладнання, матеріали, енергія, персонал, система організації виробництва, праці, мотивації тощо). Проте зовнішні чинники теж мають для підприємства неабиякий господарський інтерес. Урахувавши їх, можна ґрунтовніше мотивувати відповідні управлінські рішення, які дають змогу виробити стратегію щодо продуктивності праці на тривалий період.

Окрім наведеної системної класифікації, у практиці господарювання для аналітичних цілей та укрупнених розрахунків можуть використовуватися й інші інтегровані групування факторів зростання продуктивності праці на підприємствах. Одним з можливих таких групувань усі чинники, що істотно впливають на продуктивність праці, можна об'єднати в такі групи:

- матеріально-технічні (удосконалення техніки й технології, застосування нових видів сировини та матеріалів, інтенсифікація виробництва, впровадження нових технологій виробництва, підвищення рівня фондоозброєності та енергоозброєності праці, оновлення матеріально-технічної бази підприємств, раціональне співвідношення факторів виробництва, збільшення обсягів застосування добрив у рослинництві тощо);

- організаційні (удосконалення системи управління та організації праці, поглиблення концентрації та спеціалізації підприємств, посилення трудової мотивації працівників);

- економічні (удосконалення методів планування, систем оплати праці, участі працівників у прибутках, підвищення рівня оплати праці в підприємствах, упровадження програм підвищення продуктивності праці);

- соціальні (створення належного морально-психологічного клімату, нематеріальне заохочення, поліпшення системи підготовки та перепідготовки персоналу тощо);

- природні умови та географічне розміщення підприємств.

Джерелом зростання продуктивності праці, яке не має меж, є техніко-технологічне вдосконалення виробництва під дією науково-технічного прогресу. За кілька останніх десятиріч у розвинених країнах рівень екстенсивного використання праці зменшився більш ніж удвічі, інтенсивність праці не зростала, а продуктивність підвищилась у кілька разів, що проявилось у значному

зростанні добробуту і рівня споживання всіх верств працюючого населення. Тобто саме за рахунок науково-технічного прогресу продуктивність праці зростає так швидко, що дає можливість виробляти все більше споживчих благ меншою кількістю праці.

Список використаних джерел

1. Оплата праці в сільськогосподарському виробництві // О. А. Аврамчук, О. Д. Балан, В. В. Вітвіцький, Ю. Я. Лузан, В. В. Павленко, Л. В. Шкільов — К.: Центр «Агропромпраця», 2000.
2. *Дієсперов В.* Продуктивність праці — критерій стану і спроможності господарства // Україна: аспекти праці. — 2006. — № 3 — С. 41—45.
3. *Калита О.* Заробітна плата як економічна категорія // Держава та регіони. — 2007. — № 3. — С. 60—64.

Ю. М. Злотник, магістрант
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
(науковий керівник: Ковач С. І.,
канд. екон. наук, доцент)

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І СПЛАТИ ЗБОРУ ДО ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ

У 1998 році у самий розпал кризи неплатежів, з метою забезпечення погашення заборгованості з виплати пенсій, збільшення надходжень до Пенсійного фонду Указом Президента України «Про невідкладні заходи щодо погашення заборгованості з виплат пенсій», був введений збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій. Указаний збір є за своєю природою загальнодержавним податком і передбачений ст. 14 Закону України «Про систему оподаткування».

Крім Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» (далі Закон) і Інструкції про порядок обчислення і сплати страхувальниками та застрахованими особами внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування до Пенсійного фонду України (далі Інструкція) збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій регулюється ще постановою КМУ Про порядок